

การปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรนาดี สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

REDUCING AGGRESSIVE BEHAVIOR OF STUDENTS AT BAN RAINADEE SCHOOL

UNDER THE OFFICE OF SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

ชมพูนุท นนทะคำจันทร์*

รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต บุญใบ**

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน 2) หาแนวทางการปรับลดปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน 3) ติดตามผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คนประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน 2) ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 35 คน ประกอบด้วยครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25 คน พระวิทยากร จำนวน 2 รูป กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสังเกต 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการพรรณนาจากบทสัมภาษณ์ และนำเสนอผลการวิจัยเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนการปรับลดพฤติกรรม คือ ด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย และพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมาก โดยสะท้อนพฤติกรรมให้เห็น การแสดงกิริยาล้อเลียน การไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง การใช้กำลังต่อสู้ ชกต่อย ทะเลาะวิวาท การแย่งชิง การทำลายสิ่งของต่างๆ การโต้เถียงกับครู การพูดประชดประชัน เสียดสี การใช้คำพูดรุนแรงและหยาบคาย การข่มขู่เพื่อน ดูถูก ดูหมิ่น ตะโกน ตวาด

2. แนวทางการปรับลดปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน มี 3 แนวทาง คือ การศึกษารายกรณี การอบรมนักเรียนและการให้คำปรึกษา

3. ผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน สามารถปรับพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย คือ การไม่แสดงกิริยาล้อเลียน ปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่ใช้กำลังต่อสู้ชกต่อย ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่แย่งชิงสิ่งของและไม่ทำลายสิ่งของต่างๆ ส่วนพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา นักเรียนแสดงพฤติกรรมลดน้อยลง เช่น การโต้เถียงกับครู การพูดประชดประชันเสียดสี การใช้คำพูดรุนแรงและหยาบคาย การข่มขู่เพื่อนดูถูก ดูหมิ่น ตะโกน ตวาด เมื่อเทียบกับก่อนการได้รับการปรับพฤติกรรม ส่งผลดีในด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงจนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอีก

คำสำคัญ : พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

*ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to investigate students' aggressive behavior, 2) to determine strategies for reducing their aggressive behavior, and 3) to apply aggressive behavior reducing strategies. The sample consisted of 1) 6 co-researchers: the researcher, 3 Matthayom 1-3 advisers, and 2 administrative teachers, 2) 35 informants: 3 Matthayom 1-3 advisers, 3 Matthayom 1-3 teachers, 2 administrative teachers, 25 parents of Matthayom 1-3 students, and 2 monks as lecturers, and 3) the target group: 25 Matthayom 1-3 students. The instruments used in the study included an observation form, interviews, and a form of aggressive behavior assessment. The interview description was used in data analysis. The results reveal:

1. Before the intervention, the students' physical and verbal aggressive behavior through the forms of teasing, using sarcasm, disobedience, fighting, quarrel, scrambling, destroying things, arguing with teachers, speaking violently and rudely, intimidating, insulting, and yelling at classmates was considered severe.

2. There are 3 strategies used for reducing students' aggressive behavior including individual case studies, student training, and counseling.

3. The results of decreasing students' aggressive behavior show positive effects on both physical and verbal behavior. In addition, they are more encouraged and enthusiastic to learning, and their overall personalities are improved.

Keywords: Students' Aggressive Behavior.

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว วิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกสบายแก่คนเรา มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนทั่วโลก โดยเฉพาะกับคนไทยที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนอันประกอบด้วยวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มุ่งอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้คนในสังคมเป็นคนดี เยาวชนคนไทยรุ่นใหม่เป็นนักบริโภคที่ไม่ฉลาด รับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาใช้ทั้งรูปแบบและพฤติกรรม โดยไม่มีการปรับแต่งประยุกต์ ขาดความรู้ ขาดรากฐานและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจขาดความเข้มแข็งอดทน อ่อนไหวต่อสิ่งยั่วยุ จึงแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยในวัยเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้สนองตอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยในหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ชัดเจน จะเห็นได้ว่าคุณธรรมที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยวินัยในการควบคุม (ประหยัด ยางกลาง, 2546, หน้า, 17) ได้แบ่งวินัยที่พบในโรงเรียนไว้ 3 ประเภท คือ วินัยแบบเฉียบขาด วินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน วินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบและเกียรติของตนเอง

กระแสโลกาภิวัตน์และวิกฤติเศรษฐกิจ ส่งผลให้สังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดั้งเดิมถูกละเลย ปัญหาเรื่องการขาดระเบียบวินัยซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในเรื่องการไม่รู้จักกตัญญูหน้าที่ของตนเอง การขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าในสถานศึกษา รวมทั้งปัญหาการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

นักศึกษา ซึ่งยังเป็นเยาวชนของชาติ การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ด้วยวิธีการที่รุนแรง โดยละเลยการใช้ปัญญา ค่านิยมที่ดีของสังคมไทยในอดีตที่สั่งสอนอบรมลูกหลานกำลังเสื่อมหายไป (เกษม ต้นติผลลาชีวะ. 2546, หน้า, 7)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดความรู้สึกกังวลและเกิดความเครียด ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ภาย สุขภาพจิตของคนทั่วไปถึงอนาคตของเยาวชนของชาติซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติต้องแข่งขันในสังคมโลกเพื่อความอยู่รอดของชาติไทยอันเป็นที่รักยิ่ง รวมทั้งเยาวชนในวัยเรียนด้วย นับเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเป็นหน้าที่ของ สถานศึกษาโดยตรงที่ต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ไม่เหมาะสม กับสภาพของสังคมไทย หรือวางแนวปฏิบัติที่ตึงตามถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย มิใช่แนวความคิดหรือวิธีการ แบบตะวันตกเข้ามาใช้โดยขาดการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

พฤติกรรมนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเรียนรู้จะดีหรือไม่ส่วนหนึ่งเกิดจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เพื่อน และโรงเรียน เป็นต้น ในการจัดการเรียนการสอน มักพบเสมอว่า ผู้เรียน ไม่สามารถบรรลุการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือปัญหาการเรียน หรือ ทั้งสองประการประกอบกัน ครูผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการช่วยเหลือแก้ไขโดยรีบด่วนทันทีที่พบว่า มีปัญหา เพราะถ้า ปลดปล่อยไว้ปัญหานั้น จะสั่งสมรุนแรงมากขึ้น อันยากต่อการแก้ไขให้สำเร็จได้ นับเป็นภารกิจที่สำคัญเพิ่มจากหน้าที่ จัดการเรียนการสอนตามปกติ (บุญชม ศรีสะอาด. 2549, หน้า, 11)

พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นที่พบในโรงเรียนเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและเป็นอันตรายต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ และเป็นระยะที่มีการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาจากพัฒนาการด้านต่างๆ เหล่านี้ทำให้วัยรุ่นเกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้ง่าย เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงมากที่สุด และมักจะบ่งชี้ได้ถึงพฤติกรรมอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่ ได้มาก เนื่องจากอารมณ์ของวัยรุ่นจะรุนแรง เพราะความก้าวร้าวนำไปสู่การฆ่า การทำลายล้างชีวิต ซึ่งวัยรุ่นเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ จึงน่าเป็นห่วงอย่างยิ่งหากมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว (สุนีย์ ธีรวิรุฬห์. 2542 หน้า 1) นอกจากนี้ สมพร สุทัศน์ (2541, หน้า) 63-64) ได้กล่าวถึงอาการที่แสดงออกของเด็กก้าวร้าวไว้ดังนี้ พุดจา หยาบคาย อวดดี ขอบโต้แย้ง ตาหนีตืดเย็น และกล่าวโทษผู้อื่น รังแกผู้อื่น เช่น ต่อสู้ ทูบตี เขกหัวเพื่อนในชั้นเรียน ก่อการทะเลาะวิวาท ขว้างปาสิ่งของทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด พุดชดจิงหะเวลาครูสอน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและผู้เกี่ยวข้องควรอบรมสั่งสอน แนะนำช่วยเหลือให้เด็กในวัยประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

โรงเรียนบ้านไรรักษาเป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่มีนักเรียนอยู่ในวัยรุ่นตอนต้น กำลังประสบกับปัญหา พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาและเป็นอุปสรรคใน การพัฒนาโรงเรียนและพัฒนารการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมของ นักเรียน เพื่อปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านไรรักษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และเพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมหรือเลิกพฤติกรรมก้าวร้าว และ สนับสนุนส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัย ไว้ดังนี้

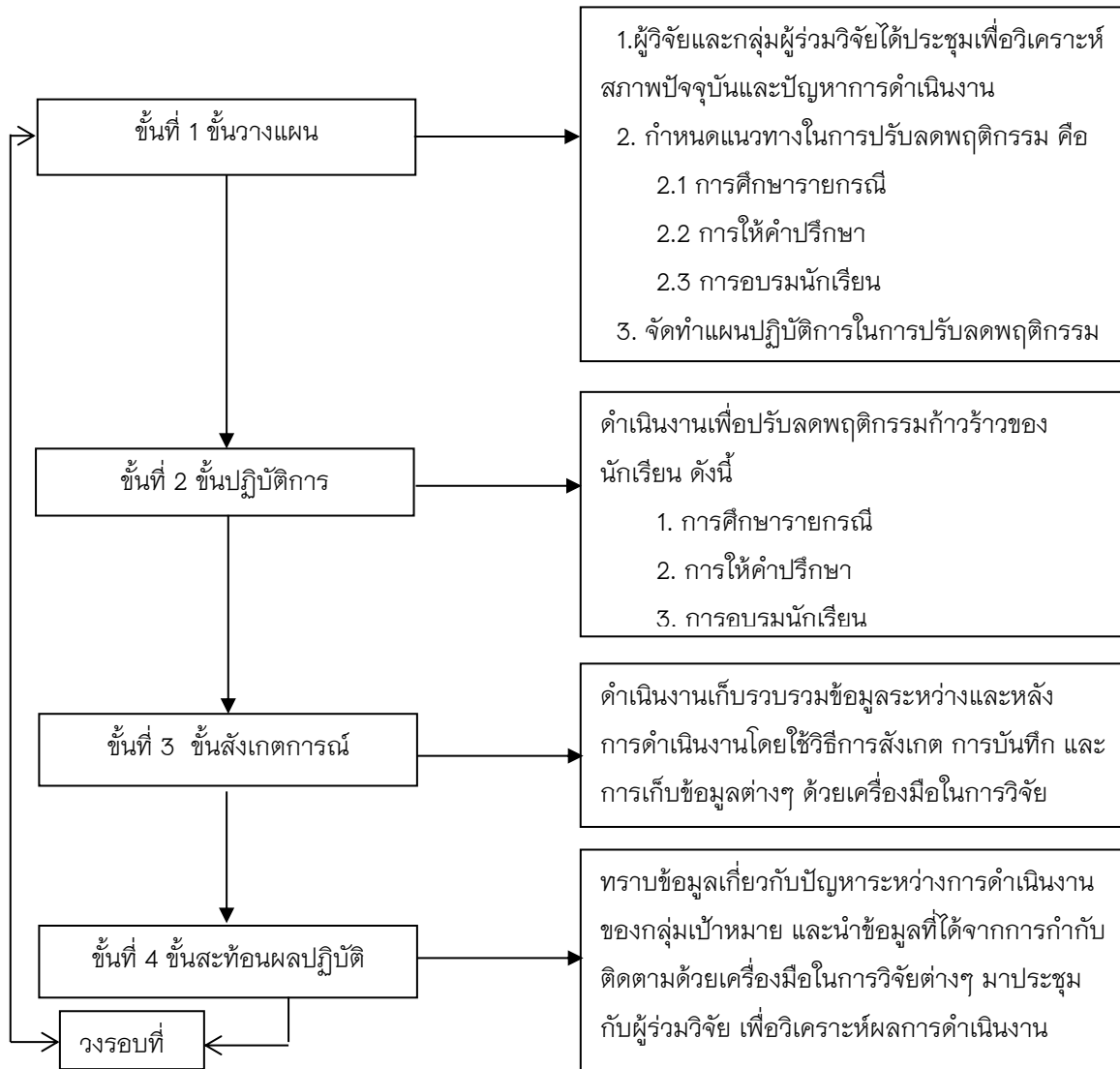
1. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีอะไรบ้าง
3. ผลของการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการปรับลดปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อติดตามผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการเพื่อปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านไรรักษาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง วางแผนหลังจากการที่วิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข
2. การปฏิบัติงาน (Action) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
3. การสังเกต (Observation) หมายถึง การสังเกตผลปฏิบัติหรือการบันทึกข้อมูล
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) หมายถึง การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน ให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานต่อไป

กำหนดระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2556 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2556

1. วงรอบที่ 1 วันที่ 1 มิถุนายน 2556 ถึง วันที่ 31 สิงหาคม 2556
2. วงรอบที่ 2 วันที่ 1 กันยายน 2556 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2556

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้โรงเรียนบ้านไธนาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นพื้นที่วิจัย กำหนดให้บุคลากรในโรงเรียนบ้านไธนาดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านไธนาดี ปีการศึกษา 2556 และ วิทยากร ร่วมกันดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน
2. ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน ผู้ปกครองของนักเรียนที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25 คน พระวิทยากร จำนวน 2 รูป
3. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไธนาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท ดังนี้ 1. แบบสัมภาษณ์
2. แบบสังเกต 3. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียน
  2. ลักษณะของเครื่องมือ
    - 2.1 แบบสัมภาษณ์ มี 4 ฉบับ ดังนี้
      - 2.1.1 แบบสัมภาษณ์กิจกรรมศึกษารายกรณี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ มี 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นรายการสัมภาษณ์และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
      - 2.1.2 แบบสัมภาษณ์การอบรมนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์วิทยากรและผู้ปกครองนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ มี 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นรายการสัมภาษณ์ และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
      - 2.1.3 แบบสัมภาษณ์การให้คำปรึกษานักเรียน ฉบับที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษานักเรียน ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ มี 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นการวางแผนแก้ปัญหา และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์
      - 2.1.4 แบบสัมภาษณ์การให้คำปรึกษานักเรียน ฉบับที่ 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการให้คำปรึกษานักเรียน ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ มี 3 ตอนโดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
    - 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในชั้นเรียนแล้วบันทึกพฤติกรรมโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้สังเกตและบันทึกการสังเกต แบ่งออกเป็น 10 ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ 4 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 1 นาทีและพัก 1 นาที ในแต่ละช่วงใช้เวลาสังเกตพฤติกรรม 1 คาบๆ ละ 50 นาที จำนวน 2 คาบโดยบันทึกความถี่ของพฤติกรรมทุกครั้งที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ตรงช่วงเวลาที่กำหนดตามความเป็นจริง มีเกณฑ์การบันทึกดังนี้
      - 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในช่วงเวลาที่สังเกต
      - 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในช่วงเวลาที่สังเกต

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียน เป็นแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยผู้วิจัยให้ผู้สังเกต สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย / ให้สอดคล้องกับการแสดง พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนตามเกณฑ์ดังนี้

- 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นประจำ (แสดงพฤติกรรมมากกว่า 7 ครั้ง)
- 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวบ่อยครั้ง (แสดงพฤติกรรม 4 – 6 ครั้ง)
- 2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวบางครั้ง (แสดงพฤติกรรม 3 – 5 ครั้ง)
- 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมก้าวร่ววน้อยครั้ง (แสดงพฤติกรรม 1 – 2 ครั้ง)
- 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (ไม่แสดงพฤติกรรมที่สังเกตเลย)

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะเก็บข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนปฏิบัติการ (Action) ขั้นตอนการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นตอนสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้จะต้องดำเนินการจากการปฏิบัติกิจกรรม ตามกรอบการวิจัยในการดำเนินงานเพื่อปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่ญาติ โดยให้สอดคล้อง กับกิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โรงเรียนบ้านไร่ญาติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้วิธีการการศึกษารายกรณี การอบรมนักเรียนและการให้คำปรึกษา สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่ญาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรม ก้าวร้าวทางวาจาของนักเรียนก่อนได้รับการปรับลดพฤติกรรม นักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา จำนวน 25 คน โดยภาพรวมแล้วนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมาก โดยสะท้อนพฤติกรรมให้เห็น คือนักเรียนแสดง พฤติกรรมพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย และพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา เช่น การแสดงกิริยาล้อเลียน การไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง การใช้กำลังต่อผู้ ชกต่อย อย่างเห็นได้ชัด สรุปว่า การดำเนินกิจกรรมการศึกษารายกรณี ส่งผลให้กลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจปัญหาที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมากขึ้น นำไปสู่วิธีการปรับลด พฤติกรรมที่ถูกต้องได้

2. แนวทางการปรับลดปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่ญาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า

2.1. การศึกษารายกรณี ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ประกอบการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนและได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและสภาพ

ครอบครัวผลการดำเนินงานครั้งนี้ ทำให้ครูผู้สอนได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา พฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งการทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลนี้ทำให้ครูผู้สอนเข้าใจปัญหาที่เป็นต้นตอของการ แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ซึ่งการเข้าใจนักเรียนมากขึ้นนี้ทำให้ครูผู้สอนสามารถ คัดแยกกลุ่มนักเรียนที่เป็น ต้นตอของปัญหาอย่างถูกต้อง

2.2. กิจกรรมการอบรมนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนให้มี พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยดำเนินการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อปรับลด พฤติกรรมก้าวร้าวสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ผู้ปกครอง และโรงเรียน ผลการอบรมนักเรียนพบว่า นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่ร่วม กิจกรรมการอบรมนักเรียนโดยมองในภาพรวมแล้ว นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 25 คน สามารถปฏิบัติและพัฒนา ตนเองให้มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดีขึ้น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทำให้พฤติกรรม ก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาลดลง

2.3. การให้คำปรึกษา ผลการดำเนินการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 1 นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่เข้า ร่วมกิจกรรมทุกคนมีความตระหนัก มีความสนใจและเข้าใจในความสำคัญและประโยชน์ของการให้คำปรึกษา และ การรับคำปรึกษาเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์มาก่อนในการแก้ปัญหาในด้าน ต่างๆ ทำให้ได้รับการยอมรับจากนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี

ผลการดำเนินการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจถึงความจำเป็นและ ความสำคัญของการรับคำปรึกษา จากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมจะเห็นได้ว่ามีความสนใจที่นำปัญหาต่างๆที่เกิด ขึ้นกับตนเองมาเปิดเผย สนทนาแลกเปลี่ยนกับวิทยากรเพื่อให้ได้คำแนะนำในการนำไปปฏิบัติในการแก้ปัญหาให้กับ ตนเอง จนถึงเวลาเลิกกิจกรรมในวันนี้อย่างเป็นที่น่าพึงพอใจ

ผลการดำเนินการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 3 ผลที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนมากมีความเข้าใจมีจิตสำนึก มีความตระหนักถึงปัญหาและมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาให้แก่ตนเอง รู้ถึงความ ห่วงใยของครูผู้ให้คำปรึกษา เห็นถึงความสำคัญของกฎ กติกา ระเบียบของสังคม สามารถวางแผนงานในการแก้ไข ปัญหาให้กับตนเองได้ในระดับหนึ่ง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวได้เป็นอย่างดีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของลูกหลาน

3. ผลการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่นาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าผลการดำเนินงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนได้อย่างชัดเจน สามารถ ปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนักเรียนทุกคน ถือเป็นความสำเร็จในด้านการ แก้ไขปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียน นำมาสู่การป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวซ้ำอีก จึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการดำเนินงานอันประกอบด้วยกิจกรรมการศึกษารายกรณี การอบรมนักเรียน และการให้คำปรึกษานำมาซึ่ง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของทางโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน คือ พฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรม ก้าวร้าวทางวาจาตกลงจนนักเรียนไม่แสดงออกเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินงานปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โรงเรียนบ้านไร่นาดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งได้ใช้วิธีการพัฒนาโดยการศึกษารายกรณี การอบรมนักเรียนและการให้คำปรึกษา ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลของการใช้กิจกรรมการศึกษารายกรณี โดยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล ทำให้ทราบประวัติพื้นเพ ความเป็นมา และสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บรรจบ พรหมถาวร (2546, หน้า, 74) พบว่าการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี การดำเนินกิจกรรมนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนที่ได้รวบรวมจัดกลุ่มของปัญหา จากการศึกษาประเด็นปัญหา ศึกษาประวัติ นักเรียน ศึกษาสภาพของครอบครัว และศึกษาสภาพแวดล้อมของนักเรียน แล้วมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงและวินิจฉัยว่าปัญหาเกิดจากสาเหตุใด เพื่อนำมาวางแผนในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลักขณา สิริวัฒน์ (2543, หน้า, 309) พบว่านักเรียนที่ได้รับการศึกษาเป็นรายกรณีได้แก่ นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เช่น ด้านการเรียน จนต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ หรือนักเรียนที่มีปัญหาด้านอารมณ์หรือการปรับตัวจำเป็นต้องได้รับการให้คำปรึกษา

2. ผลของกิจกรรมการอบรมนักเรียน นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทำให้ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาอีก และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม มีเหตุผล มีประพฤตินให้ถูกต้อง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ผู้ปกครองและโรงเรียนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายตระหนักในความสำคัญของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุมาตี พลจันทิก (2547, หน้า, 111-112) พบว่า การอบรมคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอบรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ การแสดงความเคารพ การหนีเรียน และเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ผู้ปกครอง และโรงเรียน ผลการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น มีการทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายส่งตรงตามเวลา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย ศิริมาลัยรักษ์ (2547, หน้า, 102) พบว่า นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น พัฒนาตนเองอย่างเห็นได้ชัด ตรงต่อเวลามากขึ้น มาเข้าแถวหน้าเสาธงและร่วมปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงทุกวันตลอดจนปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ได้เป็นอย่างดี

3. ผลจากการใช้กิจกรรมการให้คำปรึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวลง ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากกระบวนการให้คำปรึกษาที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกระบวนการสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ มีความอบอุ่นและเป็นกันเอง พร้อมทั้งช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง ยอมรับบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดิเรก หลวงวังโพธิ์ (2547, หน้า, 94) พบว่า การให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบบูรณาการ ทำให้ได้แนวคิดที่ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีสาเหตุของปัญหาเกือบทั้งสิ้น แนวทางแก้ไขปัญหาก็จะต้องจะตั้งทราบบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงก่อนแล้วค่อยหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ดังนั้นให้นักเรียนได้สำรวจตัวเอง รับผิดชอบต่อตนเองในสถานะปัจจุบัน กล้าที่จะเผชิญความพินิจพิจารณาด้วยเหตุและผล โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์พัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองไปสู่เป้าหมายในชีวิตที่ดีกว่า โดยอาศัยคนรอบข้างคอยรับฟังสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจในการแก้ไขข้อบกพร่องของตน เพื่อพัฒนาเจตคติ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนให้ลดพฤติกรรมหนีเรียนลงได้ ครู ผู้ปกครอง ต้องให้ความรัก ความอบอุ่นความเข้าใจต่อบุตรหลานและลูกศิษย์ด้วยความจริงใจ

ดังนั้นแสดงว่า แนวทางที่ใช้ในการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าว คือ การศึกษารายกรณี การอบรมนักเรียนและการให้คำปรึกษา เป็นแนวทางที่ใช้ในการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่มาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ประสบผลสำเร็จดีมากเพราะกลุ่มผู้วิจัยมีความรู้

ความเข้าใจแนวทางในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน และสามารถปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา และไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นอีก สามารถควบคุมความประพฤติของตนเองปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนในโรงเรียนอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เมื่อได้รับการปรับลดพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการศึกษารายกรณี กิจกรรมการอบรมนักเรียน และกิจกรรมการให้คำปรึกษา ทำให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ดังนั้นควรได้มีการนำกิจกรรมเหล่านี้เพื่อนำไปใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนระดับอื่นๆ เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดจากพฤติกรรมนี้

1.2 สามารถเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจอยากจะทำพัฒนาแนวทางในการใช้กิจกรรมเหล่านี้ เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการดำเนินงานแก้ไขปัญหพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อลดพฤติกรรมอื่นๆ เช่น พฤติกรรมการหนีเรียน พฤติกรรมการมาโรงเรียนสาย เป็นต้น

2.2 ควรจัดกิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ควบคู่กับแนวทางในการปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เอกสารอ้างอิง

เกษม ตันติผลาชีวะ.(2546). *อยู่อย่างมีสุข*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บู๊คแบงค์.

ดิเรก หลวงวังโพธิ์. (2547).*การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหการหนีเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรจบ พรหมถาวร.(2546). *การพัฒนากลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียน สามพร้าววิทยา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2549).*การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประหยัด ยางกลาง.(2546). *การปฏิบัติตามระเบียบวินัยและการส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียน ระดับประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ลักขณา สิริวัฒน์.(2543). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

สมชาย ศิริมาลัยรักษ์.(2547). *การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบุษยามาศพิทยาคม อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.